Įkapių chronologija gana plati. Pavyzdžiui, grublėtoji keramika Rytų Lietuvoje naudota nuo senojo geležies amžiaus pabaigos iki X–XI a., t. y. žiedžiamojo rato pasirodymo. Balnelinės antkaklės, antkaklės užkeistais plokščiais galais naudotos nuo VII–VIII iki XII a., apyrankės plačiais trikampiais galais – VII–IX a. Manytume, kad ištirtus pilkapius ir kapus reikėtų datuoti VII–VIII amžiais, t. y. viduriniojo geležies amžiaus antrąja puse, nors kai kurie atsitiktiniai daiktai yra iš vėlyvesnio laikotarpio.

Jakšiškio pilkapynas priklauso Rytų Lietuvos pilkapių kultūrinei grupei. Jis yra prie pat centrinės Lietuvos kapinynų rytinio pakraščio. Galbūt dėl ryšių su centrinės Lietuvos gentimis pilkapyno kapuose yra daugiau metalinių įkapių, lyginant su labiau į R esančiais pilkapynais. Dauguma Jakšiškio pilkapyno radinių yra gerai žinomi papuošalų tipai, naudoti didesnėje Lietuvos teritorijos dalyje, kiti – būdingi tik Rytų Lietuvai. Importo daiktams tenka skirti stiklo karolius, kurie būdavo įvežami iš Bizantijos arba Senosios Rusios.

JAKŠIŠKIS BARROW CEMETERY

The Jakšiškis barrow cemetery was investigated by the archaeologists from VU, Universities of Sweden, Denmark and Norway in 2000. In both barrows were found three cremations per barrow. All burial contained the burial items dated to the 7th–8th centuries.

SUDOTOS 1-ASIS PILKAPYNAS

Vidas SEMĖNAS

2000 m. NM tęsė ardomų ir suardytų Sudotos I pilkapių grupės (AR 1170, Švenčionių r., Švenčionėlių sen.) tyrinėjimus, pradėtus 1998 m. Sudotos I pilkapiai yra 2,5–3 km į V nuo Švenčionėlių vakarinio pakraščio, apie 1,2 km nuo Sudotos ežero, geležinkelio V linijų pusėje.

2000 m. ištirtas vienas pilkapis – 31(4) iš likusių 3 ardomų (vienas ištirtas 1998 m. (31(1)), du 1999 m. (29(2) ir 30(3)).

Pilkapis 31(4) buvo 11,5–12 m skersmens, suploto pusrutulio formos, suplokštėjęs, 0,3–0,4 m aukščio. Pilkapio V sampilo dalis nuarta įrengiant priešgaisrinę geležinkelio liniją, R nukasta gilinant ir platinant geležinkelio griovį. Pilkapio centrinėje dalyje įkastas telegrafo stulpas (3,9x1,1 m dydžio, 1 m gylio tranšėja).

Pilkapis 31(4) iš V, Š–V pusės apjuostas netaisyklingos puslankio formos, apie 11 m ilgio, 0,55–0,6 m gylio grioviu, pripildytu smėliu su smulkiais angliukais. Virš griovio buvo 0,1–0,15 m storio pelenų sluoksnis. Akmenų vainikas, matyt, visiškai suardytas ir neišliko. Tik pilkapio V dalyje, už griovio, tame pačiame lygyje kaip ir jo viršus, rasti 5 sampilo akmenys, tačiau 2 iš jų yra išjudinti iš pirminės vietos.

Pilkapyje 31(4) rastas vienas deginti nis kapas 1, kuris buvo centrinėje pilkapio dalyje, 0,33 m gylyje nuo sampilo paviršiaus. Smulkūs deginti kauliukai buvo sukrauti virš pilkapio pagrindo (buvusio

žemės paviršiaus) 0,8x0,7 m dydžio ir 0,28 m gylio duobutėje, pjūvyje netaisyklingo dubens formos. Kape 1 įkapių nerasta.

Pilkapis 31(4) datuojamas IX–XII a.

SUDOTA BARROW CEMETERY 1

The Nalšia Museum investigated the barrow 31(4) of the Sudota barrow cemetery 1 in 2000. The barrow was disturbed during the equipment of the anti-fire railway line and during the dig of the telegraph pole. The barrow was of a 0.4 m height and of a diameter of 12 m. It was surrounded by the semi-arch shaped ditch. In the centre of the barrow the cremation was found, it contained no burial items. According to the construction of the barrow it is dated to the 9th–12th centuries.

JAKŠIŠKIO PILKAPYNAS

Andra SIMNIŠKYTĖ

2000 m. vasarą buvo atlikti tyrinėjimai Jakšiškio pilkapyne, Anykščių r. (apie to paties pilkapyno tyrimus žr. M. Michelberto straipsnį šiame leidinyje). Pilkapynas yra kairėje keliuko Knitiškiai–Pravydžiai pusėje, 0,05–0,15 km į R nuo Šventosios kairiojo kranto, 0,2 km į P nuo Šventosios ir Dagios upelio santakos, 0,12 km į P nuo Dagios kairiojo kranto, Ukmergės miškų ūkio Vidiškių girininkijos miško 7 kv. P ir PV dalyje ir 8 kv. ŠV dalyje. Prie pat pilkapyno V dalies, į P nuo kvartalinės linijos, yra nedidelis pelkingas ežeriukas.

0,1–0,3 km į P yra dar viena to paties didelio pilkapyno grupė, priklausanti Knitiškių pilkapynui (AR 1277), kuris yra organinė to paties pilkapyno dalis.

Pilkapyne yra 250 pilkapių. Dar apie 50 pilkapių priklauso Knitiškių pilkapynui. Taigi iš viso šiame masyve yra apie 300 pilkapių. Jie yra nuo 5 iki 15 m ar net didesnio skersmens, ir iki 1,5 m aukščio. Dominuoja 7–10 m skersmens ir 0,5–1 m aukščio pilkapiai. Daugelis pilkapių vėlyvi, su grioviais. Pilkapiai pilkapyne sudaro keletą grupelių. Pavienių pilkapių buvo vos vienas kitas.

2000 m. ištirtas vienas pilkapis centrinėje pilkapyno dalyje, ant kalvelės, kuris buvo žalojamas mineralizuojant kvartalinę liniją. Sampilo Š dalis nuardyta kvartalinės linijos. Pilkapis maždaug 9–10 m skersmens ir 0,5–0,7 m aukščio. Jis deformuotas, griovys aiškiai išryškėjo tik sampilo PR papėdėje.

Pilkapis supiltas iš gelsvo smėlio, jį juosė ištisinis griovys su tarpu PR dalyje. Griovys sampilo P dalyje platesnis, 1,3–1,6 m pločio. Pilkapio Š dalyje griovys siauresnis, 0,7–1 m pločio. Griovys užpildytas pilkšvai gelsvu maišytu smėliu. Degėsinga žemė aptikta tik viršutinėje griovio dalyje. Tuo remiantis galima spėti, jog pilkapis supiltas panaudojus žemes iš griovių, o galutiniam suformavimui žemės imtos iš aplinkos. Jas permetant dalinai užpiltas ir griovys. Suformavus pilkapį, iš dalies užpiltame griovyje atliktos tam tikros apeigos su